

ST.

13. MAI 1948
60. ÅRGANG
NUMMER 19-20

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHO L D S F O R T E G N E L S E :
ST. HALLVARD KAPELLET PÅ LØVØYA - HELLIG-
ÅNDEN SOM DRIVKRAFT - KONFIRMASJON-FERMING
PAVE PIUS XII: BREV TIL DE TYSKE BISKOPER - EN
UNG HELGENS AKTUALITET - ST. OLAVS FORBUND

ST. HALLVARDSKAPELLET PÅ LØVØYA

Løvøya i Oslofjorden — dette navnet er atter og atter dukket opp i de siste årene, og mange er de som ikke har aning om hva Løvøya egentlig er.

Løvøya er en perle blant Norges titusen øyer, særpreget i natur, fylt av romantikk og rikk på sagn og historiske minner. Det lønner seg derfor å lære Løvøya å kjenne. Har en først vært der en gang, vil en alltid drages tilbake av den eiendommelige naturen, denne forunderlige blandingen av villskap og blidhet, av karrig stein og rik frodighet.

Blank ligger fjorden i strålende sol. Skarp stiger profilen av Veggfjellet opp av sjøen, og granskogen står tett og gammel og mystisk mot sjøens og himmelens fargespill i blått. Rundt synsranden blåner det i skogåser og barfjell, øyet når langt både i nord, øst og sør. Vestover stenger skogåsene; men mellom dem og Løvøya ligger dyrket land, grønne marker og dauvende åkrer, frukthager og skoghunder, slik Vestfold nå engang eier dem.

Det yrer av liv omkring på strendene og knausene; men innover i skårene er det stille. Tung står granskogen helt opp til toppen av Veggfjellet, ca. 100 m. stupbratt opp fra sjøen. Her vokser Blåsymra og Kvitsymra om våren, som kanskje få andre steder. Her gror det bregner, strandblomster og skogvekster i rikeste mangfold, og et og annet frukttre vitner om folk som bygde og bodde her før.

Et stykke oppe i et av de trange skårene som skjærer gjennom Løvøya, midt inne mellom svarte grøner, lyser det rødt i teglstein og grått og brunt og gråblått i gammel steinmur. Det er knapt til å tro, like fullt er det sant: Det står en kirke her inne i øydemarken, en gammel kirke til og med, traust og

solid og trygg, St. Hallvards og St. Martins kirke fra 1200-tallet. Like ved siden, i skogholtet bortunder berget, kan en ennå se rester av den gamle Olavsbrønnen, helsekjelda som folk gjennom århundred søkte til for å få lekedom mot sott og sår.

Da århundret tok til, var kirken på Lovøya bare ruiner. Langveggene var nesten helt nede, bare gavlveggene sto igjen; men de var ille medfarne. Men sagn og minner levde på folkemunne, og gode Hortensfolk tok til å interessere seg for kirkeruinen på Lovøya. I 1924 undersøkte arkitekt Gerhard Fischer ruinene, og i 1928 tok de fatt på å redde Lovøykirken fra ytterligere forfall. Alteret kom tilbake til sin plass; alterbordet hadde tjent som dørhelle på Falkensten gård. Gulvhellene var endt på en av Vikgårdene i Borre. Nå brakte eieren dem tilbake til kirken. Slik gikk det til at kirken med gode folks arbeid og offervilje sto gjenreist i 1938. Et stykke tapt Norge var atter vunnet tilbake.

Men hvem har bygd kirken her ute i øydemarken og hvorfor? Underlig er det i hvert fall med denne kirken, for det har vært vanskelig å finne fram til den. Vegen som nå går like til kirken, er av nyere dato. Før måtte de klatre over åsen for å komme fram til kjelda og kirken.

Har det kanskje sett helt annerledes ut her på Lovøya før i tiden? Har det bodd mer folk enn det nå gjør, vært rikere liv og større rørsle? Kanskje for Svartedaunen herjet?

Det har vært satt fram mange teorier om dette spørsmålet. Enkelte mener at Løvøysundet har vært et livlig ladested i sin tid, kanskje med ferje over til Østfold. God havn er det i hvert fall på Løvøya. Ja,

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegd. og Biskopen 42 52 87).

Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.
Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 9: Høgmesse. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvg. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.
Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.
Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 16. MAI: Pinsefesten. Ep. Ap. gj. 2, 1—11. Ev. Joh. 14, 23—31. Pinse-
mandag: Ep. Ap. gj. 10, 34, 42—48. Ev. Joh. 3, 16—21. Tirsdag: 3. dag i ok-
taven. Onsdag: Intredag. 5 d. i oktaven. Fredag og lørdag: imbredager.

SØNDAG 23. MAI: Treenighetssøndag. Ep. Rom. 11, 33—36. Ev. Mat. 28,
18—20. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Kristi Legemsfest. Lørdag: Fredag og
lørdag oktavdager.

SØNDAG 30. MAI: FEIRINGEN AV KRISTI LEGEMSFEST.

OBS. Abstinensbudet gjelder for pinseaften inntil kl. 12 middag og for imbre-
dagene onsdag, fredag og lørdag etter pinse.

KUNNGJØRINGER:

Barnas ferieopphold

Bidrag mottas med takk.

St. Olavs Sokneprestembete
Akersveien 5, Oslo

St. Hallvards Sokneprestembete
Urtegt. 29, Oslo

Hvert enkelt nummer av

«ST. OLAV»

er en prekestol, der troens sann-
het blir forkynt utover landet.
Bladet som forsvaret Kristi Kirke
og orienterer om dens liv og lære.
«ST. OLAV» TRENGER DIN
STØTTE, DITT ABONNEMENT!

KVARTALSABONNENTER

BES VENNLIGST INNSENDE

KONTINGENTEN

for 3. kvartal

til ekspedisjonen, Akersveien 5, Oslo

Kr. 2.50.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.
Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.
Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt onsdag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.
Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,
for utlandet + avisporto.
Abonnement tegnes i ekspedisjonen og
på ethvert postkontor.
Annonser må være innsendt innen
fredag aften.

Helligånden, drivkraften til det kristne fullkommenhetsideal

Av dominikanerpater magister A. J. LUTZ

«De som drives av Guds ånd, de er Guds barn» (Rom. 8, 14). Ved sine syv gaver er helligånden drivkraften til det kristne fullkommenhetsideal. Hans inspirasjoner opphøyer den kristne sjel til en stadig mer utpreget likhet med Kristus, for Han er kjærlighet. Han utgår fra Faderen og Sønnen ved kjærlighetens forenende makt.

Allerede i menneskenes naturlige liv er det kjærligheten som er kilde til alt det som er til velsignelse for menneskeheten. Hvorfor kjærligheten? Fordi den frigjør oss fra jegets grenser og løfter oss opp over oss selv, så at vi uten hemninger kan hengi oss til våre medmennesker, til fedrelandet, til menneskeheten, til kirken. Uten den lever vi innelukket i oss selv, fører alt tilbake til oss selv, måler alt med jegets mål, dømmer om alt etter våre snevre egeninteresser. En sjel uten kjærlighet skrumper inn som en visnende blomst.

Fornuften er en stor og edel evne. Men atskilt fra kjærligheten mister den sin levende kontakt med det dype, hemmelighetsfulle i tilværelsen. Den kan frembringe fasttømrede tankesystemer, men uten livsverdi. Eller den utarter til blodløs sofistik eller til kald forretningsånd.

Også **viljen** er en edel kraft. Men uten kjærlighet blir den hard og hovmodig selvhevdelse, en makt som bryter ned i stedet for å bygge opp.

Rettferdighet er en edel dyd; den er sam-

funnslivets grunnvold. Men kjærligheten må besjele den; ellers mangler den mennekeskelighet og ser kun lovens bokstav, ikke dens ånd.

Kunsten er tilværelsens pryd; den virker oppløftende og foredlende på sinnene. Men den høyeste inspirasjon binder i hjertet.

I det kristne sjeleliv er det på samme vis: det bunner i kjærligheten, men i den uskapte, evige, grenseløse, i helligånden.

«På det merker vi, at vi blir i Gud og Han i oss, at Han har gitt oss av sin ånd». Det er ånden som løfter oss over oss selv.

Uten Ham er jorden et fengsel for vår ånd og vårt arbeid en trelldom. — Med Ham er det beste i oss, vår sjel, allerede hjemme hos Faderen og nyter Guds barns velsignede frihet.

Uten Ham er vår handling lammet av egenkjærlighet eller motløshet. — Med Ham blir vi delaktige i Jesu heroiske sinnelag.

Uten Ham er lidelsen kun det onde, det sorgelige, fortvilte, meningsløse. — Med Ham forvandles selve sorgen til en himmelsk trøst.

Uten Ham er selve kjærligheten, den som fødes av vårt menneskelige hjerte, utsatt for å miste sin kraft og sin renhet, kvalt av det instinktive og av egoismen. — Ved Ham gjenfødes den stadig på ny og blir edelmodig hengivenhet og offervilje og inspirasjonskilde til store gjerninger. (Forts. s. 120.)

det er blitt påstått at lasteplassen Lovøysund skulle være identisk med det «Snicke-Steen i Norge i Soenwater» som etter en hollandsk kilde skulle være sunket i fjorden «på et stort dyp med berg og trær».

Historien vet ikke noe om dette. Det eneste vi har av holdepunkt i historien er at baglerkongen Filipp døde ved «Laufoyane» i 1217, at bisp Nikolaus lå over her juledagen 1223 og at de gode borgere i Holmestrand i 1723 klagde over den skaden de led på sine privilegier bl. a. fra folk som drev handel i Lovøysundet.

Hva vi ellers vil vite om denne eiendommelige og vakre skogkirken, må vi søke i sagnets verden. Opphavet til kirken er trolig helsekjelda på stedet, Olavskjelda, kjent vide omkring helt ned til forrige århundre. Nå forteller sagnet at det sto et hus av tre ved kjelda, til ly for dem som søkte helsebot. Så hendte det at en hollandsk skipper kom ut for storm i Oslofjorden. Han klarte å få skipet sitt inn til Lovøysundet, og der botet han skaden på skipet med bord fra huset ved kjelda.

Dette skulle skipperen ikke ha gjort, for da han nå seilte ut igjen, kom han opp i en storm langt verre enn den første. Det gikk på livet løst for ham og mannskapet, og redning var ikke til å øyne. De holdt da skipsbønn, og det ble klart for hollenderen at stormen var straff for hververket han hadde gjort. I sin nød lovte han å bygge en steinkirke i stedet for trekirken dersom han bare ble reddet.

Stormen drev skipet inn til Lovøya, og det stran-

det på utsiden av øya. Men mannskapet ble reddet, og skipperen holdt loftet sitt og bygde St. Hallvards og St. Martins kirke til Guds ære. Kirken på Lovøya er med andre ord en «lovekirke», en kirke bygd etter et lofte.

En annen versjon av sagnet forteller at da skipperen seilte ut fra Lovøysundet den første gangen, dreide han hodet i retning av Olavskjelda og huset der. Da han ville snu seg igjen, var hodet ikke til å rikke. Det ble stående i retning av Olavskjelda hell til skipperen lovte å sone sakrilegiet han hadde gjort og bygge steinkirken.

Dette og mange andre sagn blir fortalt om kirken på Lovøya, og det får vi høre om på stevnet søndag 13. juni av den som kjenner Lovøya bedre enn kanskje noen annen, lærer Oskar Bertelsen, Horten. Det vil lønne seg for alle som bare kan, å bli med. Meld Dem derfor på i tide, 1. juni er absolutt siste fristen. Og dersom De forstår den store betydning det har for oss katolikker å knytte forbindelsen både mellom de forskjellige menighetene omkring i vikariatet og med minnene fra Norges lykkelige katolske tid, da sender De også inn et bidrag til disse stevnene. Adressen er stevnekomitéens kasserer, frk. Martha Ellingsen, Catharinahjemmet, Gjørstadgaten, Oslo. Bidragene som sendes inn, blir brukt til å sikre stevnene rundt omkring i vikariatet, i år på Lovøya, neste år i Porsgrunn, i 1950 i Stavanger. Gi av et godt hjerte, gi med rund hånd!

Stevnekomitéen.

Konfirmasjon — Ferming

Jeg er ikke katolikk. Men jeg har en nær og kjær slektning, som er katolikk og skal fermes 1. pinsedag. Der kommer til middag både katolikker og protestanter, og det faller vel i min lodd å holde en liten tale i anledning dagen og jeg har tenkt meg å si omtrent følgende:

— Det kommer i dag lykkønskninger til *konfirmanten* fra mange kanter, og vi som er her i dag slutter oss av ganske hjerte til dem som kommer utenfra. Jeg vil imidlertid gjerne ved denne anledning få lov til å si, at her foreligger det etter katolsk oppfatning, slik som jeg forstår den, noe — og ikke bare noe, men mye mer enn en vanlig konfirmasjon, som den brukes i statskirken og enkelte andre kristne samfunn.

Det er ganske visst en konfirmasjon. Konfirmasjon betyr bekreftning. Konfirmanten vedkjenner seg den dåpspakt som foreldrene eller fadderne i sin tid sluttet med den tre-enige Gud på det umyndige barnets vegne, og bekrefter den, enten ved en direkte løfte-avlegging eller ved stilltiende å samtykke i «forsakelsen og troen», som leses opp av presten.

Dette ligger også, hvis jeg forstår det riktig, som en *forutsetning* for den katolske ferming. Denne er bare for troende som holder kirkens lære for sann og ønsker å

Uten Ham er den religiøse tenkning tørr, gold og kraftløs. — Med Ham blir den ett med Guds evige tanke.

Uten Ham er bønnen tung, anstrengende, intetsigende. — Med Ham åpner himmelen seg og sjelen stiger opp til Gud, båret av hellig lengsel.

Uten Ham er frelseren fremmed for oss, selv om vi tusen ganger har lest evangeliet. Ved Ham blir han brudgommen og vennen som kunngjør for oss «alt hva han har hørt av Faderen».

Det er ånden som vitner om Ham. Besjelet av ånden venter vi også med både lengsel og tillit på Herrens gjenkomst ved tidens ende. «Spiritus et sponsa dicunt veni. Ånden og bruden sier: Kom! (Joh. Åp. 22, 17).

Måtte Gud gi oss å leve i ånden, aldri gjøre Ham sorg, men alltid lytte til hans røst. For «ånden gir vår ånd det vitnesbyrd at vi er Guds barn».

Per Te sciamus da Patrem
Noscamus atque Filium
Teque utriusque Spiritum
credamus omni tempore.

O, la oss skue dypt i lønn
ved deg Gud fader og Guds sønn
og deg i guddoms herlighet
Guds helligånd, Guds kjærlighet.

virkeliggjøre den i sitt liv. Allikevel er det, hvis jeg har oppfattet det riktig, en avgjørende vesensforskjell mellom en vanlig konfirmasjon og en katolsk ferming.

Ved en protestantisk konfirmasjon er det *konfirmanten* som handler: Han gir Gud sine løfter, bekrefter sin dåpspakt og lover å «forbli i denne tro til sin død». Her er det *Gud* som tar imot løftet. Riktignok underforstått: Med Guds nådige bistand. Men det er et *krav*, som kirken stiller til den unge.

Ved den katolske ferming er det *Gud* som handler og «konfirmanten» som tar imot. Her kommer kirken ikke med et *krav*, men med en *gave*, som den kaller «fermingens sakrament». Ifølge pater Lutz' «Kjenn din religion» er et sakrament «et symbol, innstiftet av Jesus Kristus for å *bevirke* i vår sjel den nådegave det forestiller». Altså ikke bare et tegn med en viss symbolsk betydning som f. eks. en forlovelsesring, men det «innebærer virkelig en helliggjørende kraft», som naturligvis ikke ligger i de materielle ting, men det er den Hellige Ånd som «braker det materielle som middel til sin gjerning» (vann i dåpen, brød og vin i nattverden, salve i fermingen m.m.).

Jeg vil ikke ved en anledning som denne holde noe teologisk foredrag eller gjøre propaganda for enten den katolske lære og praksis eller for noen av de mange protestantiske oppfatninger og skikker. Jeg vil bare ha sagt, at *kan* fermingens sakrament tilføre de unge kristne en større fylde av den Hellige Ånd og gi dem større kraft til å bekjenne sin kristne tro og leve et kristent liv i en gudfiendtlig verden, da er det en *stor og god* gave, en gave som neppe noensinne kan være mer påkrevet enn nettopp i den tid vi lever i og de tider vi etter all sannsynlighet går i møte. Vi trenger ikke bare ett eller to sakramenter. Vi trenger *all* den hjelp, all den «krafts og kjærlighets og sindighets ånd» som Gud stiller til vår rådighet for å gå seirende gjennom livskampen.

Vi vil ha fest i dag, og jeg vil ikke kaste skygger over festen ved å dvele ved de mørke skyer i horisonten. Vi vil være glade i dag og vi ønsker at dagens fest må kaste glans over de kommende dager. Men *om* ditt liv senerehen skulle preges sterkt av «mørke skyer mange», så vil *jeg* ønske at det sakrament du har tatt imot i dag, må *vis* seg å være en virkelig, varig og velsignelsesrik kraft i ditt liv, til ære for Gud, til heder for din kirke, til evig salighet for deg sjøl og til glede for din familie og alle dine venner.

Jeg tilstår ærlig at jeg ikke er overbevist om fermingens sakrament og dets betydning. Men ingen ting vil kunne virke mer overbevisende på meg om jeg får se kraftens virkning i det daglige liv, får se at den *ånd* som er i katolikken er større enn den som er i verden og andre kirkesamfunn. «Er din tro best, så vis den som den beste.»

Lørenskog i mai 1948.

Andreas Hanssen.

Pave Pius XII: „Historien vil felle en streng dom“

Et skriv til de tyske biskoper

Pave Pius XII. har gjennom et håndskriv til de tyske kardinaler, erkebiskoper og biskoper takket for de mange brev og henvendelser han mottok til jul og nyttår. Skrivet er rettet til kardinal Faulhaber som eldste tyske biskop. Det heter bl. a.:

«Tyskland, som for en menneskealder siden var et sunt og yppig, rikt og industrimektig land, er blitt offer for en tærende utarmingsprosess. Nedslitt og forgjeldet, herjet på kryss og tvers ved krigshandlinger, sterkt sammenskrumpet som følge av krigen, utrolig overbefolket og belastet med et unaturlig misforhold mellom kjønn- og aldersgruppene, tvunget inn i en situasjon som legger alle tenkelige vansker i veien for gjenoppbygningen, må det regne med almen fattigdom på lang sikt og må derfor sette alle til rådighet stående midler inn mot dette mål: At et eksistensminimum i all fall må bli innrømmet og reddet.

Vi kjenner denne nøden i hele dens rystende omfang, dens ødeleggende innflytelse på den fysiske livskraft og hele folkets sjelelige velferd. Vi kjenner til de forferdelige moralske følger, fram for alt for ungdommen, kvinnen, familien og de grunnelementer i samfunnet som betinger en kristen kultur.

Vi blir derfor ikke trett av offentlig og ennå mer gjennom privat rådgivning å appellere til verdens og de ledende menns fornuft og samvittighet, såvel som til de troendes broderlige sinnelag og overtøyd dem om at som tingene ligger an i dag, plikter hvert land og folk som overhodet har noe å gi, å bringe et offer for en planmessig kamp mot nøden i Tyskland og andre nødlidende nasjoner. Selv om de i krigsårene fra tysk side var utsatt for meget ondt og grusomt, må de være storsinnet nok til å glemme fortiden og skjenke også dere, såvel som hele Europa og alle mennesker, håp om en bedre morgendag i kjærlighetens tegn .....

NØDEN HOS DE UTVISTE

«Spesielt flyktninger fra øst må kunne regne med en særlig omsorg. De er ved tvangsforordninger rett og slett utvist og overført til de tyske soner uten vederlag for konfiskert eiendom.

Når vi nå nevner disse ting så er det ikke i første rekke med henblikk på de rettslige, økonomiske eller politiske sider ved disse i Europas historie så uhørte hendinger. Historien vil felle sin dom over dette. Vi er redd den vil bli meget streng. Selv mener Vi å vite hva som skjedde under krigen i de utstrakte landmasser fra Weichsel til Volga. Men berettiger det at 12 millioner mennesker til gjengjeld blir drevet fra gård og grunn og prisgitt total elendighet? Er ofrene for gjengjeldingen ikke stort sett mennesker som ingen andel hadde i hva som hendte og som ikke hadde noen innflytelse på dem? Og var dette tiltak politisk klokt og økonomisk ansvarlig når en ser på det tyske folks livsproblemer og derved hele Europas velstand? Er det virkelighetsfernt når vi ønsker og håper at samtlige delaktige må komme til veloverveid innsikt og omgjøre det som er skjedd i den grad det ennå lar seg omgjøre? . . .»

DE SISTE RESERVER

«Det som imidlertid hviler på oss og dere som den tyngste hyrdeplikt, er vår stilling til den religiøse nød blant de utdrevne. Her siktes ikke til dem som er blitt dirigert til overveiende katolske områder hvor de finner kirker, prester, katolske skoler og et kirkeliv de er vant til hjemmefra. Det gjelder nøden til de andre — og det er noen millioner — katolske flyktninger som nå befinner seg spredt i områder der den katolske kirke etter trosdelingen så vidt har fått fotfeste og der det kirkelige liv må gjenreises fra grunnen av. Når Vi hører om de endeløse vansker forvaltningen her årsaker i områder som er skilt fra sine bispedømmer gjennom nesten uoverstigelige sonengrenser, om mangelen på prester i forhold til det kolossale arbeidspress, om det religiøse tomrom og farer som disse forviste katolske flyktningene både voksne, men især barna, er prisgitt, — alt dette ryster oss dypt og gjør at Vi vender oss til den tyske klerus, både preste- og ordensstanden, til ordenssøstrene og Kirkens medhjelpere blant lægfolket med den innstendigste bønn og oppfordring om at de må sette inn de siste reserver for etter evne å mestre oppgaven de her er blitt tildelt . . .»

TID OG TALMOD

Dengang vi virket i Deres fedreland, lærte vi de øst-tyske katolikkens trosglede og hengivenhet å kjenne og akte. Hvor tydelig minnes Vi ikke det katolske Tysklands stolte mønstring i Breslau i 1926. Det var hovedsakelig en mønstring av det katolske Østtyskland, et imponerende uttrykk for katolsk tenkning og «tro hengivenhet til Kirke og Pave» som vi dengang ved vår tilbakekomst fra Breslau til Berlin dypt grepet skrev til kardinal Adolf Bertram. Det er med vemod Vi i dag tenker tilbake på dengang, nå ansikt til ansikt med den forferdelige ulykke som i mellomtiden er brutt inn over den østtyske befolkning.

De katolske flyktninger østfra skal vite at de bånd de i dag knytter med kirkens overhode, er enda sterkere enn dem de dengang knyttet med dens representant. På Vår side venter Vi at de ikke lar seg føre bort fra sin tro, den som deres fedre og mødre, deres sjelesørgere og biskoper har sådd i deres barnehjerter. Selv om døpefonten i deres sognekirke kanskje er ødelagt eller utenfor rekkevidde, så har de tatt dåpsløftet fra dengang med i landflyktigheten. Det har da også gledet oss dypt å høre at så mange av dem som har måttet flykte til trosfremmede omgivelser, nå på sin måte og etter tidens forhold virkeliggjør Tobias' ord til sine stamme- og trosfeller: «Derfor har han (Gud) spredt dere blant hedningene, for at dere skal forkynne hans underverker og føre dem til erkjennelsen at det er ingen annen allmechtig Gud enn Ham. (Tob. 13, 9).» Selv om de i dag sår under tårer, vil hundrefold frukt kunne høstes for Guds rike på tysk jord. Nødvendigheten av å skaffe husrom til 12 millioner mennesker i et krigsherjet, slagent og beskåret land, har skapt lidelser, nødstilstander

En ung helgens aktualitet

Noen ord til St. Hallvardsdagen 15. mai

Når vi den 15. mai feirer festen for en av Norges helgener, St. Hallvard, skulle vi ønske at en kunne tegne for oss et nærbilde av ham, rekonstruere hans personlighet og liv ved hjelp av historiske beretninger. Det er alltid vanskelig å få fram av gamle og støvete dokumenter en historisk person som et menneske av kjød og blod. Vi ser ham foran oss: en bondegutt, kraftig bygget, gløgg, from, med ungdommens begeistrade gnist og glimt i øynene, med handlekraft dirrende i musklene; en som følger en fast linje, en som har lagt en plan for livet.

Har den noe interesse for oss denne St. Hallvards skikkelse utenom det at vi ber den altfor ofte glemte bønn viet til ham og kommer sammen på hans festdag? Er det ikke noe avleget, gammeldags, muggent over denne St. Hallvards-vyrnad. Kan den bare forklares ut fra katolisismens konservative innstilling?

Vi har her ennå noen bygninger, ruiner og rester av middelalderens gamle Oslo. Vi går ut fra at St. Hallvard har gått her gjennom de trange gater og smug, men mellom disse stenhus og den trebebyggelse som var den gang, finner vi ikke kinoer, teatre eller idrettsanlegg. Aviser var ukjent. Det var ikke det samme mas og jag og tempo over byens liv som nå og allikevel er denne skikkelsen som går der gjennom det middelalderske Oslo aktuell, moderne.

Den har noe å si oss. Han er aktuell og moderne i den ånd som er levende i ham. Han levde i en brytningstid.

Det gamle hedenske livssyn med dets begreper om moral og rettferd var ennå ikke helt overvunnet. Det var begreper om rett og hevn og straff som ikke svarte til de kristne prinsipper om at alle er like for Gud og at en skal elske sin neste som seg selv.

I St. Hallvards sinn hadde kristendommen vunnet over hedenskapet, nestekjærligheten over trelldommen, tilgivelsen og overbærenheten over hevngjerrigheten.

Når han forsvarer en forsvarsløs kvinne overfor hennes angriper, er det hans livs sjanse. Han var forberedt i det daglige liv. Selvovervinnelse, selvbeherskelse, vennlighet og ærlighet var blitt faste karaktertrekk hos ham. Han fikk sitt livs sjanse og ble en helgen.

Legemet var neppe fullt utviklet til modenhet, men nåden hadde nådd sin fulle styrke. Det er det som gjør St. Hallvard aktuell og moderne: at han gikk rank og oppreist med kampmot og utholdenhet rett mot målet og tok konsekvensene som en selvfølge.

Også vi lever i et tidsskifte, omgitt av en ånd som ikke er Guds ånd, som ikke er Kristi ånd. Den ånd kjemper seg fram i menneskenes sinn på kino, i romaner, i aviser. Tvers gjennom denne strømning må vi løfte åndens sverd, det åndens sverd som St. Hallvard brukte, kristendommens glade, frelsende og oppløftende kraft. Han var ydmyk uten å krype, fast uten å være sta, glad uten å være løssloppen. Han holdt en fast linje og bygget sitt liv på troens fjell. Det er det som vi trenger. Vi må forberede

og vansker som hittil har vært umulig å mestre. Men derfor må de katolske flyktninger også forstå at oppbyggingen av kirkelivet og sjelepleien blant dem fordrer tid og tålmod. Desto innerligere håper Vi at de andre, som er blitt spart for hjemløshetens bitterhet vil ta hjelpsomt imot de tilvandrede og imøtekomme dem selv om det kreves tunge ofre. Et broderlig forståelsesfullt sinnelag på den ene side, fordringsløshet og takknemlighet på den annen, begge deler i Jesu Kristi det gudmenneskelige forbildes ånd og kraft, kan om ikke gjøre det av med disse nødstilstander, så i det minste gjøre dem fordragelige.»

DE KATOLSKE ORGANISASJONER

«Med tilfredshet hører Vi også om gjenreisningen og utbyggingen av de Katolske organisasjoner. Alt dette vitner om liv og iver. Men når det gjelder organisasjonenes antall, utstrekning, sentralisering og selvstendighet, må en ha det klart for seg at disse er et middel til målet og må aldri bli et mål i seg selv. Målet er at den levende tro blir virkeliggjort i det enkelte menneske, et blomstrende kristent familieliv som aldri må antastes, bispedømmets almene vel og en positiv innsats for de katolske prinsipper, oppdragelsen, det sosiale og offentlige liv. Organisasjonene, særlig ungdomsorganisasjonene, må ikke glemme den som står utenfor deres rekke og kanskje er blitt fremmed for Kirke og religion. Det står til dere og særlig til organisasjonene å

vinne disse tilbake. I denne sammenheng hilser vi med glede grunnleggelsen av den «Kristne Arbeiderungdom».

EET ORD TIL BISKOPER OG LÆGFOLK

«Når det etter tider med lange kamper og tunge følger gjelder å bane vei inn i en ny framtid, er det uunngåelig at meningsforskjell oppstår både om det som skjedde og om det som skal utrettes. Vi kjenner til rivninger som er oppstått under slike uoverensstemmelser og tror at flere kan komme til å følge. Vi nærer tillit til dere alle at dere i klokskap og godhet her må finne den riktige middelvei: ikke for lang og for farlig overbærenhet med splidaktige elementer liksom lite som en forhastet kveling av åndelige motsetninger, men en løsning innenfor de riktige grenser og i en verdig form som kan føre de rettenkende til verdifulle erkjennelser og avklare de felles problemer.

Av Tysklands katolske lægfolk-venter Vi med faderlig fortrosthing og uforminset tiltro at de alltid vil være rede til å følge sine biskopers veiledning og hengivent holde seg til prestene som deler lidelser og gleder, sorger og forhåpninger med dem slik som i de beste tider under kamp og nyskapning i de siste 100 år. Liksom stoler vi på at de virkelighetsnære med blikket rettet mot de store og avgjørende oppgaver vil stille hele sin store rikdom av katolsk overbevisning og kristen livsførsel til fedrelandets rådighet . . . »

oss på vårt livs sjanse, som kanskje ikke blir en heltemodig avgjørelse, men et langsomt og ublodig martyrium, en kamp som ender med seier. Derfor er St. Hallvard en aktuell personlighet. Og det blir han enda mer når vi ser ham mot den kommende nasjonaldagens fest og glede. Vi vil løfte St. Hallvards skjold som vern mot hedenske livsanskuelser og prinsipper og be om at de beste krefter igjen må bli levende i oss, de krefter som gjorde Norge den gang til et kristent-katolsk land.

Novatus Hutjens, O.F.M.

KRISTI LEGEMSFEST I OSLO

I forbindelse med feiringen av Kristi Legemsfest søndag 30. mai vil kirkekorene i Oslo i år samles for å synge en felles messe i St. Olavs kirke.

Det er tanken å søke å skape en fast tradisjon omkring denne festdagen, ved at sangerne fra kirkekorene i Oslo hvert år framover vil møtes for å synge felles messe.

I år er det besluttet å synge Lorenzo Perosi: «Missa Pontificalis», under ledelse av Knut Raude.

Motettene ved pontifikalmessen blir sunget under ledelse av Kaare Langvik Johannessen, den gregorianske liturgien under ledelse av pastor dr. G. Vranken og ved orgelet Rolf Østbye.

I et sirkulære som nylig er sendt ut, opplyses at for den ønsker å øve privat, er det allerede nå høve til å få utlevert noter til messen, ved henvendelse til de respektive kor. For øvrig vil korene hver for seg øve inn stemmene allerede for pinsen, mens fellesøvelser blir holdt i Akersveien 5 fredagene 21. og 28. mai kl. 19.30.

Tidligere, nåværende og andre sangere er innbudt til å delta.

ST. OLAVS FORBUND

Pater Thorns foredragsreise:

BERGEN. Bare 10 dager etter vedtaket på siste Centralstyremøte holdt pater Thorn det første foredraget i vårserien i St. Olavslaget i Bergen. Foredraget ble kunngjort i byens aviser; men dessverre mangler referat fra laget. Emnet for foredraget: «Arne Garborgs syn på kirke og kristendom».

Etter det dagbladet «Dagen» melder, holdt pateren også foredrag i St. Pauls kirke fredag 30. mai over emnet: «Kirke-tanken i nyere nordisk teologi». «Dagen» refererer foredraget under to-spaltet overskrift: «Nærmer de protestantiske teologer seg katolikkene?»

HAUGESUND. St. Olavslaget i Haugesund arrangerte søndag den 2. mai foredrag med pater Thorn O. P. som foredragsholder.

Emnet: «Garborgs syn på kirke og kristendom» hadde samlet et godt publikum av både unge og eldre, hvorav storparten var gymnasielungdom med sine lektorer.

Det utmerket gjennomarbeidede foredrag, ble gjennom de velvalgte sitater og talerens grundige analyse, en diskret og overbevisende innføring i katolsk tanke og ånd, som mange vel neppe hadde kunnet tenke seg mulig i forbindelse med Garborg.

Vi takker både foredragsholderen og Olavslagets centralstyre for denne innsats og håper på en fortsettelse til høsten. Arrangementet var et lyspunkt i vår ofte isolerte tilværelse her vest i havkanten.

O. H.

Menighetslagene.

FREDRIKSTAD. Olavsforeningens møte søndag 18. april var et av vårsemestrets mest interessante. Pastor dr. Vranken fra Oslo kåserte over katolsk kirkemusikk, og en forventningsfull forsamling av musikkinteresserte, også ikke-katolikker, hadde funnet veien til foreningslokalet.

Etter at viseformannen, herr Øivind Christiansen, hadde ønsket velkommen, ble ordet gitt til aftenens foredragsholder som i et fengslende foredrag ga en orientering over de skønne skatter vi har i den katolske kirkemusikk. Innledningsvis behandlet pastoren grunnprinsippene for den gregorianske sang og de tonearter som vanligvis knytter seg til denne. Dette i og for seg vanskelige tema ble senere greit anskueliggjort ved hjelp av lysbilder og grammofonopptak, så forsamlingen kunne følge med i notene av de innspilte hymner og sekvenser.

Dette lærerike foredrag ble lønnet med et velfortjent bifall, og viseformannen rettet en hjertelig takk til pastor Vranken på foreningens vegne.

Vicarius.

HØNEFOSS. St. Olavslaget på Hønefoss ligger ikke på lat-siden. Fredag 23. april ble det holdt offentlig møte i foreningslokalet. Møtet var godt forberedt gjennom annonser og notiser i avisene og ved oppslag i byen. Det hadde da også litt å by på. Soknepresten, pater Rommelse, holdt foredrag med lysbilder over emnet: «Kristus som han så ut» eller «Hva fotografiet har oppdaget på Kristi likklede i Torino». Lysbildene ble ledsaget av musikk.

Etter en avdeling korsang av St. Franciskussøstrene fulgte så lysbilder med kåseri over Lourdes og den hellige Bernadette. Alt i alt var møtet meget vellykket og falt i god jord hos de mange ikke-katolikker som hadde funnet veien til møtet. Vi håper det skal lykkes å samle enda flere neste gang.

STEVNET PÅ LØVØYA

Lørdag 24. og søndag 25. april ble det holdt fellesmøte i Tønsberg og på Løvøya av komitéen i Tønsberg og utsendinger fra Oslo. Fra Tønsbergkomitéen møtte formannen, dr. Thielemann, sekretæren, frk. Thielemann og herrene Kristiansen og Peveri. Fra Oslo møtte formannen, Wilfred Fiala, den tekniske leder Age Fabian, transportlederen Kr. Tangstad, speiderlederen Stein Moen og generalsekretæren, pastor Høgh.

Det ble truffet avtale om den praktiske avvikling av stevnet og programmet fastlagt i store trekk. Alle nødvendige tillatelser til å holde stevnet er ordnet av Tønsbergkomitéen, som har gjort et godt arbeid for å muliggjøre stevnet. Alt ligger nå til rette for et godt, katolsk tiltak, så nå står det bare til den enkelte å slutte opp om denne viktige saken.

Mandag hadde Oslokomitéen møte. Det ble gjort vedtak om å nytte busser fra Oslo. Stevnedagen er fastsatt til søndag 13. juni, og hans høyverdig biskopen leser messen og preker i St. Halvardskapellet på Løvøya. Ellers byr programmet på foredrag, stevnetaler og folkeleker.

Arbeidsutvalget.

Ekstraordinært møte i Arbeidsutvalget ble holdt fredag 30. mai. Saklisten utgjordes i det vesentlige av vedtakene på Centralstyremøtet på Hamar. De forskjellige oppdrag ble delt mellom medlemmene av Arbeidsutvalget. Videre var det kommet inn forskjellige spørsmål fra menighetslagene og en oversikt over forbundets oppbygning og arbeid trykt i det svenske tidsskrift «Credo» nr. 1. Ombudsmannen for ungdomsarbeidet i forbundet, Alfred Taxt, fikk i oppdrag å være forbundets målsmann i arbeidet med opprettelsen av Oslo krets av S.O.F. og fullmakt til å søke samarbeid med tornmennene i de respektive lagene. For pilegrimsferden til Roma 1950 ble det gjort vedtak om å søke samarbeid med Danmark og Sverige for felles tiltak.

Formannen refererte skriv fra en av styremedlemmene i forbundets forlag. Med skrevet fulgte en gave på kr. 500 som en liten hjelp til starten, gitt «i håpet om at andre vil følge eksemplet og gå inn for denne så viktige og vitale sak».

Arbeidsutvalget retter en hjertelig takk til giveren for den generøse gaven og den store forståelsen den vitner om, og vi håper at eksemplet blir fulgt snart, med glede og rundhåndet. *Det er en stor sak, en sak av vital betydning for oss!*

M.o.t. foredragsreisene ble det gjort vedtak om å be pater Raulin O.P. om å reise i oktober—november. De lagene som ikke kan ta imot pater Thorn O.P. nå, får høve til å få ham i september. Forbundskontoret vil gjerne ha melding om dette snarest mulig.

TAKK!

Vi vil herved gjerne gjennom St. Olav takke og atter takke alle venner av St. Dominikus Kirke for deres innsats og hjelp ved vår basar.

Takket være at enhver i det stille og ved lengere forberedelser har gjort sitt beste, og takket være det gode samhold, oversteget resultatet alle våre forventninger.

Vi sender en særskilt takk til herr G. de Martens for hans skjønne harpekoncert og til alle våre villige, dyktige og utrettelige skuespillere.

Hver søndag i mai måned vil Høymessen i St. Dominikus Kirke bli sunget for våre velgjørere.

Dominikanerne.

Hec hjemme - -

O.K.U.s MUSIKK-, LYRIKK- OG TEATERAFTEN — den første av tre torsdagsaftener — gikk av stabelen på St. Josefs Institutt 6. mai. Det skal med én gang sies at Oslo Katolske Ungdomslag kan være stolte over det arrangement det her har fått til. Programmet var kresent oppsatt og publikum frydet seg over prestasjonene.

Sangerinnen Helen Nyegaard-Larsen gjorde stor lykke med sitt meget fordringsfulle program. Hennes mezzosopran var ganske fortryllende og satte publikum både i spenning og stemning.

Kaare Langvik Johannessen leverte så sin klaverkonsert med egne komposisjoner. Hans første «Valhall» virket jo ekte hedensk og sto i sterk motsetning til de øvrige stykkene, men viste kanskje tydeligst komponistens rike evner. Selve spillet var av klasse, sikkert og temperamentsfullt.

Aftenens festligste avdeling var likevel Elna Hallenberg Nilsens vidunderlige deklamasjon. Hun satte seg i respekt allerede ved de første småstykkene, og da hun var ferdig med Bjørnsøns «Bergljot» akkompagnert av Kaare Langvik Johannessen, bruste applausen rikt og lenge mot den sympatiske unge eleven ved Nationaltheatret.

Med dette var første avdeling avvirket med glans og publikum hadde høve til å innta forfriskninger i pausen.

Med store forventninger hos publikum gikk teppet opp for

Henri Werrings enakter «Psalm 139» som hadde urpremiere. Det er ikke stedet her for en utførlig teateranmeldelse, men både forfatter, instruktør og skuespiller fortjener i høyeste grad ros for det kunstneriske mot som her ble lagt for dagen. Der går allerede bølger om selve stykket. Det er avgjort krasst, og når problemet som er tatt opp gjelder noe så viktig som kampen om menneskers evige frelse på bakgrunn av Kirkens lære konfronteret med renavasket fritenkeri, kan en forstå at både ros og ris vil bli en stakkars forfatter til del. Det er krasst både i tekst og instruksjon, men det er ikke lett å unngå det skal en få et drama ut av en enakter. Og det er vel med henblikk på amatørscenens begrensede tekniske midler at Werring også denne gang har valgt enakteren. Selv om ingen kan stå fram og si: «Jeg er såret», kan det allerede fastslås at stykket uten tvil setter sinnene i bevegelse.

En så forresten gjerne at enkelte unødige hints ble tatt bort. Der er nok igjen å skape diskusjon om. Nå er det vel ikke akkurat diskusjon forfatteren vil skape. Tendensen i stykket er jo tvert imot den at katolisismen ikke er et objekt for diskusjon, ikke en livsform som kan modifiseres etter forgodtbefinnende, men en objektiv åpenbart lære om sannhet til frelse. Når der likevel oppstår diskusjon om «Psalm 139», så er det heller ikke om Kirkens lære om ekteskap, dåp og inngåtte avtaler som diskuteres, men om den *ånd* stykket lar denne lære øves i. At det er en drøm forårsaket av tunge grublerier hos Liv og her nå utlevert dramatiske virkemidler, vil vel mildne inntrykket slik at også de vesentlige innvendinger mot stykkets ånd faller.

Spill og instruksjon var glimrende. Instruktøren, Rolf Sand, har her laget en bedrift av rang. Han har klart å overføre fra Nationaltheatrets rommelige vilkår til amatørscenens trange arena en oppsetning som vitner om stort talent og viljefast ledelse.

Gudveig Terjesen og Finn Barra spilte hovedrollene «Liv» og «Arne» forbløffende godt. «Liv»-rollen er uhyre krevende, og det er nesten ikke til å tro at Gudveig Terjesen her hadde sin debut på scenen. Kjell Ruyter tegnet en streng og myndig «Dommer», og Odd Barra en stram og sympatisk rettsbetjent. Alfred Taxt som «Pastor Melling» virket som det seg hør og bør mild og fordringsfull på samme tid, men forfatteren hadde utstyrt ham med stykkets svakeste replikker. Svern Ruyter hadde en nifs rolle som «Den fredløse», symbolet på den dårlige samvittighet.

Kari Sørsdal og Per Fjeld har all ære av dekorasjonene. Det tekniske apparat funksjonerte knirkefritt, og de mange bra hender bak kulissene og lysboksen fylte sine krevende oppgaver til siste detalj. Hans Taxt var aftenens utmerkede konferansier.

I det hele tatt ble det en rik og stor aften som varsler meget for Oslo Katolske Ungdomslag. På sin side vil nok laget med glede dele æren med søstrene og de foresatte på St. Josefs Institutt, som med scene og utstyr og verdifulle håndrekninger har muliggjort arrangementet. De gjestående aftener fortjener absolutt fullt hus.

Spectator.

MARIAKONGREGASJONENS RETRETT PÅ MONTEBELLO

OSLO. 50 damer hadde innfunnet seg for å feire denne dag på Vor Frue Villa i en dags retrett under preces, pastor Vrankens ledelse. — Samtlige mottok den hl. Kommunion for å starte dagen i den rette ånd.

Preces hadde til emne for sine tre konferanser valgt: Jesus og mennesket — Jesus og samfunnet — Jesus og Faderen.

Mens preces i det første foredrag ut fra beretningen i Johannes-evangeliet om Nikodemus og kvinnen ved brønnen forklarte oss underets overnaturlige betydning også i våre dager, viste han oss senere Jesu krav til oss som følge av vår tro på ham.

Et praktisk spørsmål som nærmere kunne studeres, var også dette: Kan jeg gi en annerledes troende en god forklaring om mirakler i kirken?

Det første og siste foredrag vil alltid stå levende innprentet i vår erindring, og preces' appell til oss om å gi seg helt og fullt 100 % overens over til Guds plan med oss, fant sikkert gjenklang i de åpne hjerter. A forstå sannheten og gå veien og leve i kraften av det Gud gir — leve Jesu liv, det ble den siste beslutning, mens preces leste det vidunderlige Johannes-evangeliets 17. kap. Mellom foredragene

ble bedt rosenkrans og korsvelandagt, og noen minutters opphold ute i den vakre hage i vårens herligste solvarme ble det også tid til. —

H.s Høyærv. Biskopen med pastor Fishedick kom ut til avslutningen og ga den sakramentale velsignelse. Pastor Vranken hadde takket deltakerne for den iver de hadde vist i å følge dagens program, og Biskopen uttalte etter andagten sine beste ønsker for vårt religiøse livs vekst etter denne dag, og minnet oss om pavens appell om å be for freden, især i Palestina. —

Dagen var kanskje anstrengende, men hvor meget den ga! Fru Bruce takket til slutt pastor Vranken for hans klare og inspirerende foredrag og uttalte også, at hennes ønske for Mariekongregasjonen var, at denne samkjensle og samholdets ånd som preget hele denne dagen, også skal vise seg i vårt foreningsliv. — Hjertelig takk også til St. Josefs-søstrene!

En rik dag sluttet likevel nesten for fort; vi hadde søkt taushet og ensomhet en dag, ikke for å flykte fra våre vansker og prøvelser, men for å lære og overvinne dem og mestre dem i den rette ånd. —

Ragnhild Nylund.

NORSK KATOLSK UNGDOMSFORBUND

avholdt i dagene 6.—9. mai et møte i Oslo mellom styret og dets kontaktmenn utover i Vikariatets menigheter. Samtidig som det var et informasjonsmøte med inngående drøftning av felles problemer i ungdomsarbeidet, var møtet lagt an som et lynkursus i katolsk aksjon med henblikk på våre særegne forhold. En utførligere omtale må utstå til neste nummer av bladet.

Det kan nevnes at Ungdomsforbundets sekretær, hovedbokh. André Bongard, vil representere Norsk Katolsk Ungdomsforbund på et riksmøte for katolsk ungdom i Stokholm i pinsen. Der er utgått innbydelse til ikke mindre enn 900 svenske katolske ungdommer.

FERMING OG FEST PÅ HØNEFOSS

Det rådet travelhet i St. Teresia prestegård, Hønefoss, lørdag 1. og søndag 2. mai. Det summet av røster på fremmed mål, polakker som skulle fermes og derfor nå fikk den siste forberedelsen av sin landsmann, pater Bzdyl, sokneprest til Stabekk. Imens hadde soknepresten, pater Rommelse, sitt å gjøre med å skrive av ritualet på polsk og mangfoldiggjøre polske sanger, som han hadde øvd med fermlingene og andre polakker etter noter skaffet til vege med velvillig hjelp av baron Gustaf von Armfeldt, Sverige.

Søndagen ble en festdag av de sjeldne i den enkle, vakre kirken smykket med vårens vakreste skrud. Hans høyærverdighet biskopen feiret ottemessen som prelatmesse. Kl. 9 var det polsk sangmesse med preken av pater Bzdyl og felleskommunion for polakkene. Det var ikke få som søkte Herrens bord! Høgmessen ble sunget av pater Rommelse med pater Bzdyl og pastor Høgh som levitter. Mgr. Mangers talte varmt og inntrengende til fermlingene om troens verd og troens oppgave i livet, og vårt kall og våre plikter som katolske kristne. 10 fermlinger tok imot fermingens sakrament.

Etter høgmessen var det fellesmiddag og fest for polakkene og en del av menigheten. Søstrene hadde ikke spart noe for å skape en verdig ramme om høgtiden, og det ble da også en verdig høgtidsfest med taler og sang. Hans høyærverdighet biskopen tok del i festen og talte atter til fermlingene og de andre polakker: Han mante dem til troskap mot Kirken, for «uten Kirken og den katolske tro ville et selvstendig Polen og et polsk folk, en polsk nasjon være utenkelig og umulig».

Høgtiden ble avsluttet med pontifikalandakt og vigsel av fermlingene til Guds mor Maria. Den kan trygt skrives inn i St. Teresias menighetshistorie som en av de store minnedagene.

Gjest.

BARNAS FERIEOPPHOLD

Som annonsen på s. 2 viser vil der også i år bli satt i gang en innsamling som skal komme våre katolske barns ferieopphold til gode. Bidrag mottas med takk både ved sokneprestkontorene til St. Olav og St. Hallvard og i vårt blads ekspedisjon.

UTLANDET

KRIGEN I HELLAS

Fra Hellas har vi nylig erfart at nesten en halv million mennesker som følge av den stadige geriljakrig er blitt tvunget til å forlate sitt hjem og sitt arbeid. Dette er kan hende den tristeste av samtlige etterretninger vi har om krigens innvirkning på menigmanns eksistens. Dette tall om nye «displaced persons», de fleste fra Nord-Hellas, ligger høyere enn flyktningetallet fra grenseprovinsene Epirus, Makedonia og Trachia, som ble lagt øde gjennom krigshandlinger og okkupasjon under den annen verdenskrig. For kommunistene er dette jevngodt med — hvis ikke bedre enn — rekker av militære seire, fordi det mer enn noe annet vitner om det kaos de hele tiden har for øye.

Gjenoppbyggingen forsinkes.

For ikke så lenge siden så jeg i noen transitt-leire i Saloniki de overlevende fra en tidligere tvangs-evakuering, folk so mhadde måttet flykte fra forfølgelsene og masse-mordene til bulgarerne og for de tyske og italienske brannstiftere. Nå skulle de vende tilbake og ta fatt på gjenreisningen for alvor, reise de utbrente fjellbygdene, utbedre vinranker og olivenhager, plante bomull og tobakk, ale opp kveg og reparere veier og bruer. Nesten alle levde på hjelp utenfra — på UNRRA-hjelp. I dag har UNRRA forlatt landet, som teoretisk sett skulle ha bidratt til å fullføre den første del av gjenreisningen. — I virkeligheten er den ennå ikke ordentlig begynt, i hvert fall ikke med noen følelse av trygghet. Landets pater-tiske nødrep er således ikke bare en bonn om materiell, men like fullt om moralsk støtte.

En burde forsøke å sette seg inn i det trykk disse bøndene lever under oppe blant fjellene i Nord-Hellas. Her er isolasjonen i seg selv en viktig faktor. Under sitt store tilbaketog utviklet tyskerne sprengningstaktikken til den rene kunstart, og grekerne svarte gjerne med samme mynt. Resultatet ble at rekonstruksjonen av vei- og jernbanenettet måtte begynne fra grunnen av. Og det ble på siste plass i så henseende fra før av blant Europas land.

Under de plutselige overfallene nå har disse utgrendene ingen muligheter for noen snarlig unnsetning. Overlatt til seg selv må de holde stand under forhør, trusler om represalier, forsert rekruttering og summariske dødsdommer — et mareritt uten opphør som en forbindelse med minnet om en just avsluttet «regulær krig».

Stille for stormen.

Jeg husker tydelig mitt besøk i en landsby ikke langt fra Konnizza kort før påsken 1946. Valgene var nettopp over, en fritt valgt regjering endelig innsatt, og landsbefolkningen forberedte feiringen av sin første virkelige fredspåske siden 1940. Vi kjørte inn på markedsplassen hvor fortauet ved kirken var marmorbelagt og omgitt av cypresser. Her så vi utstilt gule og hvite prosesjonslysvakkert sammenbundne på kafebord av jern, som for anledningen måtte tjenstgjøre som butikkvinduer. Byen hadde vært offer for en tysk straffeaksjon, da lastebiler fullpakket med soldater hadde ramlet gjennom de trange

gatene og brannbomber hadde regnet som tennisballer inn ad dører og vinduer. De overlevende var slike som hadde tatt til fjells, ikke én, men mange ganger. I dga var den takløse kirken børstet og stelt, messeklærne som skulle dekke over prestens hverdagsfiller ble lagt parat i en kiste ved høyalteret, og små barn kom ned fra fjellene med armene fulle av blomsterbusker. Presten holdt oss med selskap mens vi spiste, maten besto av mørkt brød bakt i en lav rund leiv. Verten vår gjorde korsets tegn med kniven over det før han skar i det. Videre var det hvit geitost, en honningrett og mandler. «På Lam-mets festdag», sa verten, «skal vi ha kjøtt. Det blir stekt på spidd midt på plassen her, og alle som har del-tatt i rasten får spise med. For mange av oss har det vært faste i både dager og i år. Så nå skal vi synge, gå i prosesjon og være glade. Han tok oss gjennom ga-tene og viste oss de tillappede jordhyttene, de liknet mest bikuber av rullesten og måtte tjenestgjøre som boliger inntil tømmer, materialer og glass en gang kom, for alt brukbart var forlenget plukket fram fra ruinene.

Påskemorgen.

Tilbaketuren til Aten gikk over kraterbesådde veier der gravstedene langs grøftkantene er de vanlige ret-ningsvisere — nå ofte ikke mere enn en stenhaug med et ødelagt jernkors over en nisje som en gang skjernet om ikonet og et voksllys. Der var også andre kors, noen var enkle bord med navnene på hele landsbybefolkninger risset inn som var blitt utslettet samtidig. Andre var lagt ut i sten på nakne jorda der hvor ofrene var blitt henrettet enkeltvis.

I Aten var påsken en eneste stor prosesjon — lang-fredag med sørgetog, påskemorgen med gledestummel — og over alt små oppbluss av fornyet håp.

Men det var bare stillheten før stormen. Et par uker senere var kommunistene, som hadde brukt sin angivelige mangel på våpen som påskudd til å bli borte fra valgene, de ville være vergeløse mot eventuelle represalier, sa de — i full gang med å angripe en hel rekke iso-lerte utposter oppe i nord med lettere artilleri. De røy-net snart på med tungt artilleri, slik de brukte under bombarderingen av Konnitza mellom juledag og 3. januar, de 3000 projektiler og bomber ble sprøytet inn over byen.

Kommunismens infeksjon.

Men Konnitza er ikke høydepunktet. Grekerne øyner ikke noe klimaks så lenge opprørerne blir trenet forpleiet, utrustet og huset på den andre siden av nordgrensene. Denne «uerklærte krigen» er for dem en eneste uttrukket antiklimaks; den eneste mulige måten å kutte rebellene av fra operasjonsbasene på, er selv å krysse grensene, og dette er forbudt dem. Så lenge tilbaketog er sikret, vil opprørerne kunne fortsette med sine framrykninger, og dette vil de gjøre fordi hver mann, hver kvinne og hvert barn som må flykte, betyr økning av de unormale for-hold, nedsetting av familienes arbeidsevne og en ytterligere lammelse av gjenoppbyggingen. Hver mann som må innkalles til hæren betyr én mann mindre i landbruk og industri. Hver upløyet mark betyr øket importbehov. Hver flyktning pålegger staten en byrde som den bare kan bære ved hjelp utenfra.

Dette er den infeksjon som kommunistene forsøker å spre gjennom hele Hellas; en infeksjon som tærer på ethvert håp om fred og rygghet, en kreftbyld ved roten av all tillitsfullhet. Den har gjennomsyret hele folkets sjel.

Den greske regjering gjør ikke krav på å ha vært uten lyte. Det har forekommet grusomme voldshandlinger, deportasjoner, henrettelser — i unntagelsestilfeller — uten formell rettergang etter våre begreper. Og allike-vel, trass i samtlige provokasjoner ser vi et frihetens lys brenne i Hellas som ikke er å spore blant en eneste av landets naboer.

Katolikkers interesse for Hellas kan bare bygge på det faktum at Katolisismen i landet bare omfatter en håndfull mennesker. Grekerne er et overveldende kris-tent folk. Deres kamp for kristendommen er en kamp som alle vi katolikker kan ta del i gjennom vår forbønn.

(«The Sword»).

VATIKANET:

Apropos de sensasjonelle rykter om Vatikanets «Hemme-lige politikk». Paven vil ikke forlate Rom.

Ved aftensendingen 19. april ga Vatikanets radiosender følgende kommentar til de sensasjonelle rykter og kombi-nasjoner som atter verserer hele verden over i forbindelse med en såkalt «hemmelig Vatikaner-politikk».

Uken som gikk var atter rik på rykter om Vatikanet der kombinasjoner om hemmelig politisk foretaksomhet fra den Hellige Stols side sto i høy kurs. Et par usedvan-lige begivenheter, som f. eks. de italienske valgene, presi-dent Trumans personlige representant, Mr. Myron Taylors tilbakekomst til Vatikanet, hans mottagelse hos Paven, et brev han overbrakte fra Mr. Truman til Pius XII, var mer enn nok til å stille opp en politisk ligning med en eller flere ukjente faktorer og med tilsvarende løsninger. Men resultatet kom til å inneholde mer ukjent enn ligningen selv som frukt av en feberaktig journalistikk som både kan tilskrives sensasjonslyst og tendensiøs bereg-ning. Således skal f. eks. Mr. Trumans skriv til Paven ha gjeldt de italienske valg. Ja, mellom Pius XII og presi-dent Truman skal til og med en hemmelig avtale ha kommet i stand som gikk ut på at Nord-Amerikas Forente Stater skulle forplikte seg til å understøtte den katolske propaganda mot de «nye demokratier» i Øst-Europa. En rekke høyere representanter innen den sveitsiske klerus skal ha spilt de forberedende roller som formidlere. Men over det hele ble dekket en bred og tett taushetskappe.

I forbindelse med Italias politiske skjebnetime beskjev-tiger verden seg med Pavens angivelige plan om å forlate Vatikanet. Også under krigen gikk slike rykter på den tid da tyskerne var i ferd med å besette Rom, men denne gang skal det være under forutsetning at kommunistene vinner valgkampen. Man visste sogar hvor Paven ville sette kursen hen! Ikke til U.S.A., skjønt innbydelse fore-lå! For der så protestantiske kretser skjevt på Myron Taylors misjon og på den voksende anseelse den katolske Kirke møtte i U.S.A. Nei, Paven skulle reise til Syd-Amerika, ikke til Argentina forresten, men nøyaktig ut-

regnet, til Brasil. Og til Brasil just fordi det var et land med store muligheter og dype urskoger der Paven først og fremst kunne holde seg gjemt i sikkerhet. Og så kunne man vel en vakker dag vente seg en encyklika med følgende underskrift: «Gitt ved Rio Negros strandbredder ved inngangen til en utforsket brasiliansk sone bak Amazonene».

Andre foretrekker ikke å la Pave Pius XII dra så langt av sted. Spania har tilbudt ham klostret Montserrat ved Barcelona som residens, noe i likhet med Hitlers tilbud i sin tid til Paven om å trekke til Schloss Schönbrunn ved Wien.

Hvert fornuftig menneske må kunne innse at dette er de reneste fantasifostre, og det eneste som bør tas alvorlig er selve den tendensiøse hensikten som retter seg mot Vatikanet i et øyeblikk da den store politiske omveltningssprosess er i gang. Det er bare å beklage at også religiøse blad har latt seg smitte av den materialistisk innstilte presse og latt seg mer eller mindre frittstilt forlede til å ta slike meldinger opp i sine spalter. Vatikanet finner seg likevel beføyet til, så overflødig det enn er, å komme med følgende erklæringer:

1. Hva Vatikanet hadde å si til de italienske valg, har Pius XII allerede sagt i sin tale fra St. Peterskirken påskemorgen. Hva Vatikanet senderen for øvrig kan ha kommentert i forbindelse med valgene, har enhver hatt høve til å kontrollere.

2. Mr. Myron Taylor har når han har vendt tilbake til Vatikanet, særlig valgt vår- og høstmånedene.

3. Hver gang han vendte tilbake til Vatikanet brakte han med seg et brev fra presidenten, noe vel presidenten holdt for en alminnelig høflighetssak. Dessuten har Det Hvite Hus latt kunngjøre at president Trumans brev inngenting inneholdt i forbindelse med valgene i Italia.

4. Den som for øvrig kjenner den religiøse stilling i verden, vet at den såkalte hemmelige avtale på forhånd er et fantasiprodukt, og også Washington betegner meldingen som vanvittig.

5. Den Hellige Far vil under ingen omstendigheter noen gang frivillig forlate Rom selv om kommunistene seiret. Det han tidligere har uttalt i denne forbindelse gjelder også i dag: Dersom det en dag skulle bli slik at verden fikk en melding om at Paven har forlatt Rom for å slå sin residens opp annensteds, da skal katolikkene vite, at han bare er brakt bort med makt. Den Hellige Far har gitt biskopene det oppdrag ikke å forlate sine residenser i prekjære stunder. *Selv vil han være den første til å forbli på sin post.*»

VATIKANET: NY ENCYKLIKA

Pave Pius XII har ved inngangen til mai måned sendt ut en encyklika der han oppfordrer alle troende til i bønn og gjerning å vie sine krefter til fordel for fred og enighet mellom nasjonene, og særlig legger den Hellige Far alle på hjerte å be for en hurtig og fredelig løsning av Palestinaspørsmålet.

DET KATOLSKE UNGARN

BUDAPEST (NC). I henhold til undersøkelser utført av «Instituttet for Folkeopinionen» er der av Ungarns samtlige katolikker — som teller ca. 70 pst. av befolkningen — bare 12 prosent som ikke praktiserer sin religion. Det heter videre at 42 pst. av befolkningen i Budapest og 12 pst. av landets øvrige innbyggere ikke praktiserer noen som helst religion. De katolske undersøkelser, som viser en generell stigning av religiøs aktivitet blant katolikker, ble ikke tatt med i offentliggjørelsen.

LONDON.

Redd de hellige steder i Palestina! Et brev fra kardinal Griffin til utenriksminister Bevin.

Erkebiskopen av Westminster, kardinal Griffin har nylig sendt et brev til utenriksminister Bevin i forbindelse med urolighetene i det Hellige Land. Situasjonen som jo har forverret seg dag for dag siden det britiske mandat over Palestina opphørte, har bragt også de mange hellige steder i fare for å bli herjet og ødelagt. Kardinalen foreslår derfor at der blir reist en internasjonal kristen forsvarsmakt til vern for stedene. Kardinalen mener at en slik internasjonal forsvarshær blir sendt til Palestina innen 15. mai (da det britiske mandat utløper) og at F.N. sikkerhetsråd skulle ta seg av sammensetningen. Denne kolonne skulle ikke på noen måte direkte eller indirekte øve noe trykk på innenrikspolitikken i Palestina, men ene og alene ta sikte på å verne de hellige steder.

MUSIKK

.....

LYRIKK

.....

TEATER

.....

A
F
T
E
N

SISTE GANG:

torsdag

20. mai

klokken 20

i St. Sunnivaskolens gymnastikksal, Akersveien 4 - Oslo

PROGRAM:

I. avd.: **Kaare Langvik Johannesen** spiller egne komposisjoner
Hellen Nyegaard-Larsen synger (eget program)
Elna Hallenberg Nilsen leser «Bergljot» av Bjørnson med akkompagnement. — «Vintergatan»

II. avd.: Teaterstykket: «Davids psalme 139» av Henri Werring. (Instr.: Rolf Sand)

Forhåndssalg av billetter til forestillingen på St. Josefs Institutt, Akersveien 4

NB. Nummererte plasser. Entré kr. 2.—

ARRANGØR: OSLO KATOLSKE UNGDOMSLAG

St. Gudmunds legat

Til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem i Norge.

Søknader (med anbefaling fra vedkommendes sokneprest) bes sendt snarest til Prioren for Dominikanerne, Neberggaten 15, Oslo.

St. Hallvardskirkens patronatsfest

St. Hallvardslaget i Oslo arrangerer en familieaften onsdag den 19. mai etter andakten kl. 1/2 8 i foreningslokalet Urtegt. 29.

Foredrag av cand. jur. H. Røstad:
«St. Hallvard, byen og vår tid».

Kirkekoeret synger. Bevertning.
Ingen entre. Utlodning.

R. I. P.

Min kjære søster og vår kjære slektning

Søster Olava

(Therese Andersen)

døde i England 25. april 1948.

Holland og Oslo.

Søster Sunniva.

Bergljot og Dagmar Andersen.

KAN DE

hjelpe meg å få et sted å bo i Stor-Oslo?

Alt interesserer. Yrke: diakon (katolikk). Bill. m.: «Fordringsløs, hjemløs».

T. S. JACOBSEN

Begravelsesbyrå

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

A. LIEUNGH A/S

Papirforretning

Bogstadveien 56 - Oslo

(inng. Neberggt.)

NORENBERG & CO. A/S

Margarinfabrikk

Oslo

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

Bryggerimester Høflmayers og hustrus legat

I.

til beste for ubemidlet katolsk *mannlig* ungdoms oppdragelse og undervisning. Ansøking om å komme i betraktning ved utdeling (eller fornyelse av tidligere utdeling) av legatets midler, må sendes soknepresten i St. Halvards menighet, Urtegata 29 II, innen 15. juli d. å. og må være anbefalt av vedkommende sokneprest.

LEGATSTYRET

Friplass på St. Sunniva skole

II.

Ansøking om å komme i betraktning ved utdeling (eller fornyelse av tidligere utdeling) av Bryggerimester Alois Høflmayers og hustrus legat for friplass på ovennevnte skole for skoleåret 1946—47, må sendes soknepresten i St. Halvard, Urtegata 29 II, innen 15. juli d. å. og må være anbefalt av vedkommende sokneprest.

Eivind Brosstad

Såpefabrikk

Telefon 42 67 04

Vognmannsgt. 8 - Oslo

HJEMMELAGET ITALIENSK MAKARONI

G. Battistoni

Utsalg:

Bjordam kaffeforretning

Bygdø Allé 3 - Tlf. 44 80 81 - Oslo

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.

Tlf. 41 07 76 — Oslo

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo

J. L. NERLIEN A-S
NEDRE SLOTTSGT. 13 - OSLO

ALT I FOTO

NEBB

er stedet for

alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

Spesialforretning i

HOSPITALUTSTYR

Tekstilvarer og sengeutstyr for sykehus

SØSTERUTSTYR

Kjoler — forklær etc.
De gamle gode kvaliteter begynner nu å komme igjen.

SVERRE W. MONSEN

BERGEN